

Listaki & naše lipice

Godište XXIII. / Broj 24 / Listopad 2025.

Tema broja:

1100 godina
Hrvatskoga Kraljevstva

1100 godina Hrvatskoga Kraljevstva u Osnovnoj školi Brod Moravice

Za cjelogodišnji školski projekt (školske 2024./2025. g.) izabrali smo značajnu kulturno-povijesnu obljetnicu: 1100 godina od krunidbe kralja Tomislava (925. na Duvanjskom polju).

Dan škole bio je u istom duhu, a proslavili smo ga nizom zabavnih, edukativnih, sportskih i kreativnih zadataka u čijem su osmišljavanju, planiranju, realizaciji i prezentaciji sudjelovali svi učenici, učitelji i stručni suradnici naše škole uz podršku ravnateljice Tajane Jauk Mance i ostalih djelatnika škole.

Dan škole otvorili smo 26. svibnja 2025. sportskim, viteškim igrama, drugi dan nastavili s učenjem i istraživanjem na terenu, otoku Krku (logistiku i financije osigurala je ravnateljica T. J. Mance uz pomoć Općine Brod Moravice), a sljedeći dan izveli smo školsku priredbu uprizorenja krunidbe kralja Tomislava na Duvanjskom za sve naše roditelje i goste. Dane Osnovne škole Brod Moravice završili smo predstavljajući jedni drugima što smo tijekom godine o kralju Tomislavu naučili na radionicama po svim nastavnim predmetima.

Prelistajte naš prvi tematski školski list stranicu po stranicu pa neka slike govore umjesto riječi. Učenje nije mučenje, može biti i zabavno, uzbudljivo i kreativno... ako si to dopustimo.

Jasna Šepac, glavna urednica

Kazalo

Uvodna riječ	2
Obljetnica	3
Engleski i njemački jezik	4
Školska knjižnica	6
Hrvatski jezik i školska knjižnica	8
Engleski jezik i matematika	10
Povijest, geografija, biologija	12
Razredna nastava i likovna kultura	14
Tjelesna i zdravstvena kultura	16
Terenska nastava	18
Dan škole	20
Vjeronauk	22
Kazalište slika	23

Impresum

Godište XXIII., broj 24, Brod Moravice, listopad 2025.

IZDAVAČ: Osnovna škola Brod Moravice

ZA IZDAVAČA: ravnateljica Tajana Jauk Mance, dipl. teol.

GLAVNA UREDNICA: Jasna Šepac, prof.

UREDNIŠTVO: os.brod.moravice@gmail.com

UČENIK UREDNIK: Tia Šutej, 6. r.

UČENICI: Antonio Petrinić, 8. r., Arven Brajdić i Lukas Liker, 7. r.

UČITELJI: Jasna Šepac, Sanja Despot Abramović, Veronika Crnić Zagorščak, Erna Šnajdar, Dijana Arbanas, Erik Šneler, Rea Raušel, Hrvoje Kezele, Damjan Poljančić, Katarina Tušek, Ines Petelin, Maria Vučković, Mihaela Abramović Gorupić, Bojan Raukar, Damir Zagorščak, Natali Cindrić, Tania Mulc

LEKTURA I KOREKTURA: Jasna Šepac, prof.

AUTOR NASLOVNICE: učitelj Bojan Raukar

GRAFIČKA OBRADA I TISAK: Grafika Helvetica d.o.o., Rijeka

NAKLADA: 30 primjeraka

abc

Kralj Tomislav - Kamen temeljac hrvatske državnosti

Kada govorimo o počecima hrvatske države, ime kralja Tomislava neizostavno se nameće kao jedno od najvažnijih. On nije bio samo prvi vladar koji je nosio titulu kralja, već je i vizionarski vođa koji je u ključnom povijesnom trenutku uspio ujediniti hrvatske zemlje i postaviti temelje za snažno kraljevstvo. No, zašto je Tomislav toliko značajan za hrvatsku povijest?

Prije Tomislava, Hrvati su živjeli u dvije glavne kneževine: Primorskoj Hrvatskoj i Panonskoj Hrvatskoj. Ove su kneževine imale svoje vladare i često su bile izložene vanjskim pritiscima. Tomislav je imao viziju ujedinjene i snažne hrvatske države. Mudrom politikom i vojnim uspjesima uspio je objediniti ove dvije cjeline pod svojom vlašću. Ovo ujedinjenje bilo je presudno jer je stvorilo politički i teritorijalno zaokruženu cjelinu sposobnu da se nosi s izazovima tog vremena. Bez ovog jedinstva, Hrvatska bi vjerojatno ostala rascjepkana i lak plijen susjednih sila.

Tomislavova vladavina obilježena je i uspješnim obranama od moćnih neprijatelja. Na zapadu su prijetili Mađari, a na istoku Bugari, čija je država bila jedna od najjačih u Europi tog vremena. Prema povijesnim izvorima, Tomislav je uspješno zaustavio mađarske prodore i nanio značajan poraz bugarskoj vojsci u bitci 927. godine. Ove vojne pobjede nisu samo osigurale opstanak mlade hrvatske države, već su i učvrstile njezin ugled u regiji. Pokazale su da Hrvati imaju snažnog vođu i vojsku sposobnu braniti svoj teritorij.

Kruna Tomislavove vladavine bilo je stjecanje kraljevske titule. Godine 925. papa Ivan X. oslovio ga je kao kralja Hrvata u svojim pismima, a njegov kraljevski status potvrđen je i na Splitskom crkvenom saboru iste godine. Ovo međunarodno priznanje bilo je iznimno važno jer je Hrvatsku svrstalo u red ravnopravnih europskih kraljevina. Uspostava kraljevstva pod Tomislavom označila je značajan korak u jačanju hrvatskog identiteta i državnosti.

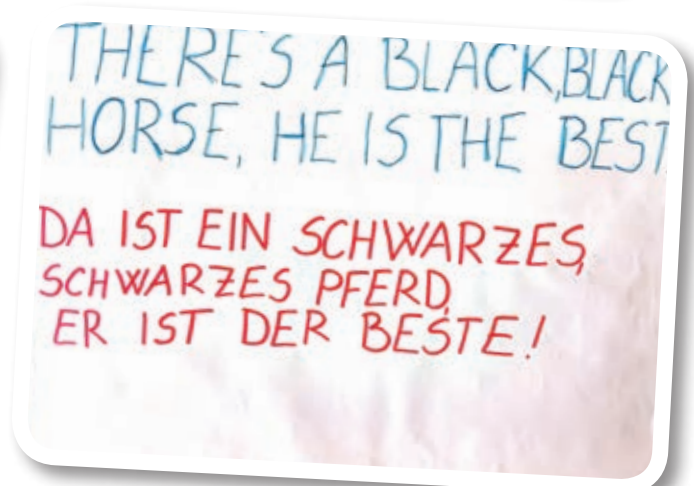
Splitski sabori, održani za vrijeme Tomislavove vladavine, također su važni za razumijevanje razvoja hrvatske države. Iako se Tomislavovo ime ne spominje u svim zaključcima, činjenica da su se sabori održavali u njegovoj državi ukazuje na njegovu potporu jačanju crkvene organizacije, što je bilo usko povezano s jačanjem državne vlasti u srednjem vijeku.

Kroz stoljeća, kralj Tomislav postao je snažan simbol hrvatskog nacionalnog jedinstva i državotvornosti. U vremenima kada je Hrvatska bila podijeljena ili pod stranom vlašću, sjećanje na Tomislava i njegovo ujedinjeno kraljevstvo služilo je kao inspiracija i podsjetnik na slavu prošlost. Njegovo ime nosi jedan od najvažnijih trgova u Zagrebu, što svjedoči o trajnom poštovanju prema prvom hrvatskom kralju. Stoga, kada učimo o hrvatskoj povijesti, s pravom ističemo kralja Tomislava kao ključnu figuru čija je vizija i hrabrost postavila čvrste temelje za budućnost Hrvatske.

Erik Šneler, učitelj geografije i povijesti

Engleski i njemački jezik

Vodeni učiteljicama engleskog jezika (Mihaelom Abramović Gorupić) i njemačkog jezika (Mariom Vučković) učenici 5. i 6. r. za godišnji projekt o kralju Tomislavu napravili su kamišibaj. Na maloj drvenoj pozornici izveli su priču o princu koji traži svoju ljubav. Na A3 papirima učenici su oslikali priču o zaljubljenom princu te ju popratili tekstom na engleskom i njemačkom jeziku. U nastavku možete vidjeti kako se odvijala radnja priče.

THERE'S A GREEN
GREEN DRAGON AT THE GATE
DA IST EIN GRÜNER, GRÜNER
DRACHE
AM TOR.

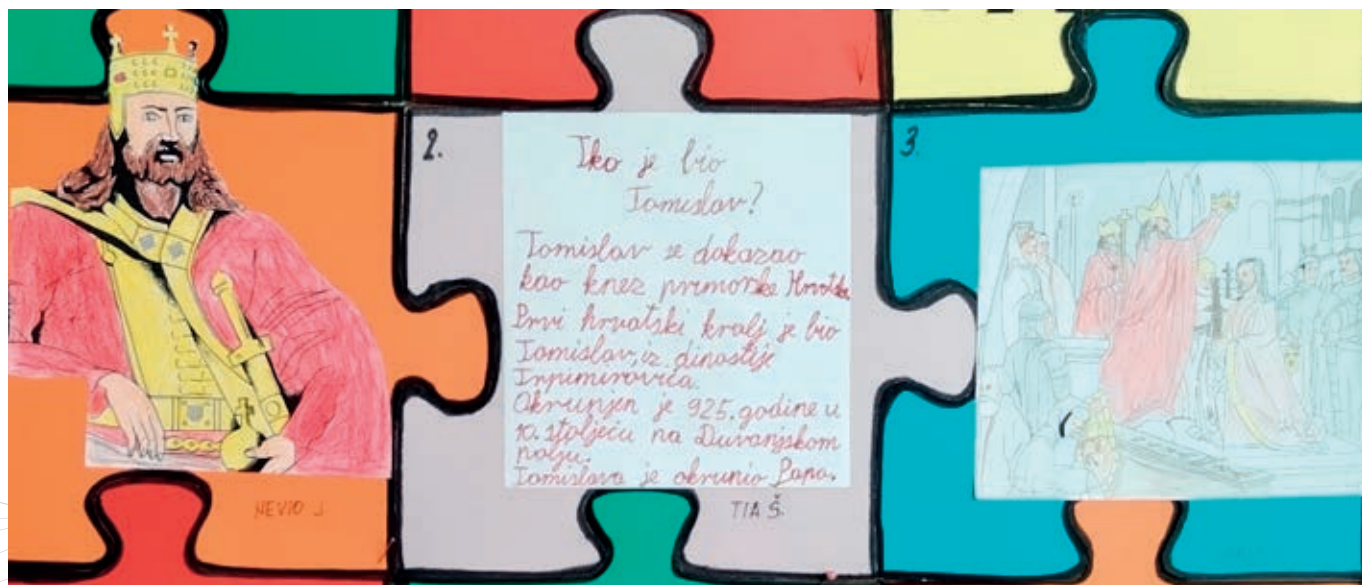

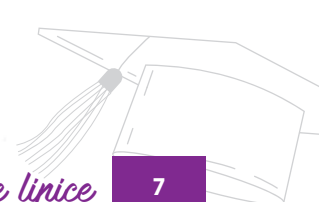
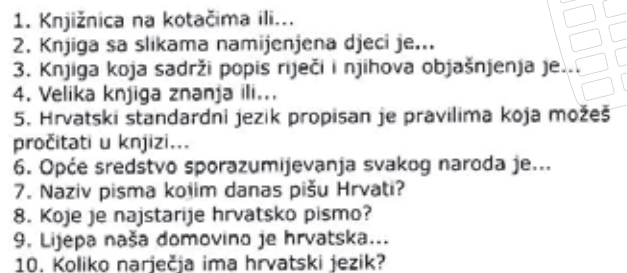
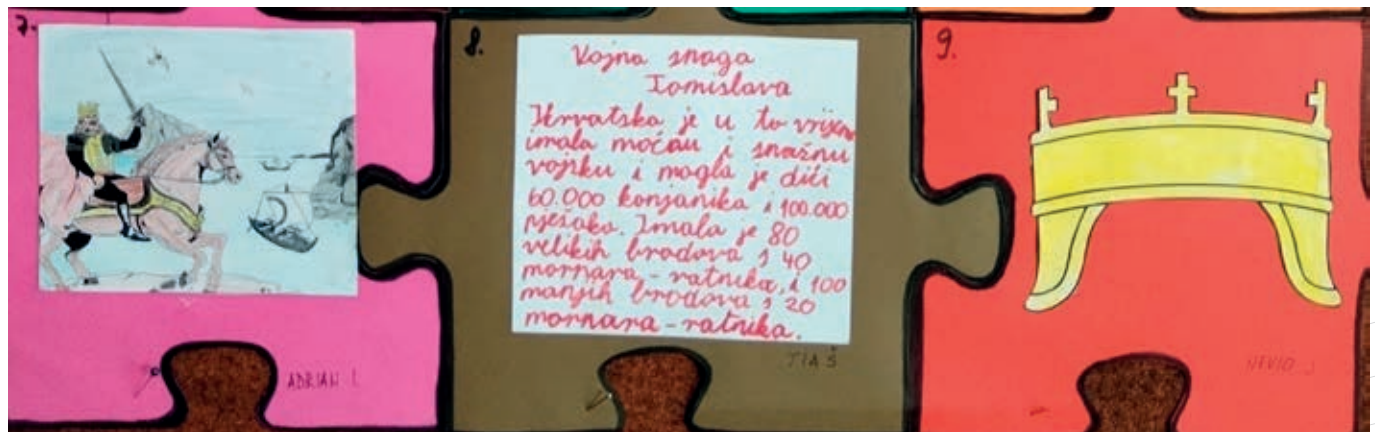
THERE'S AN OLD,
OLD CASTLE ON THE HILL
DA IST EIN ALTES, ALTES
SCHLOSS AUF DEM BERG.

Tko je kralj Tomislav, kojeg podrijetla, karaktera i osobnosti, u kojim je bitkama sudjelovao, koja je snaga njegove vojske te veličina njegova imena i kraljevanja, istraživali su učenici 5. r. na satu hrvatskog jezika, a u suradnji sa školskom knjižnicom prema slikovnici *Kralj Tomislav prvi kralj Hrvata, Maxa Križanića*. Ova znanstveno-popularna slikovnica s bogatim ilustracijama i dodatnim materijalima, slikama koje se mogu obojiti, a koje smo također iskoristili, na jednostavan i učenicima razumljiv način daje uvid u povijesnu priču iz 10. st. o Hrvatskom Kraljevstvu, a pritom veliča prirodne ljepote i bogatstva Hrvatske. Ta je priča dio povijesnog identiteta i baštine hrvatskog naroda uz jezik, narječja, himnu, zastavu, grb o kojima su također naši petiši već učili. Rezultate istraživanja prikazali su kroz puzzle plakat izložen na panou u hodniku škole.

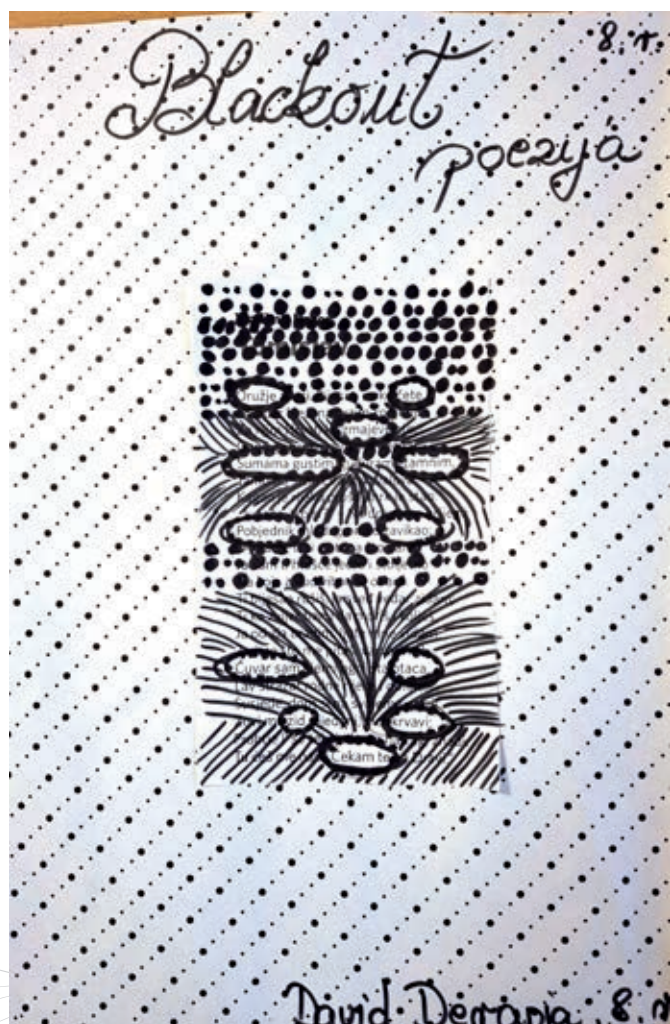
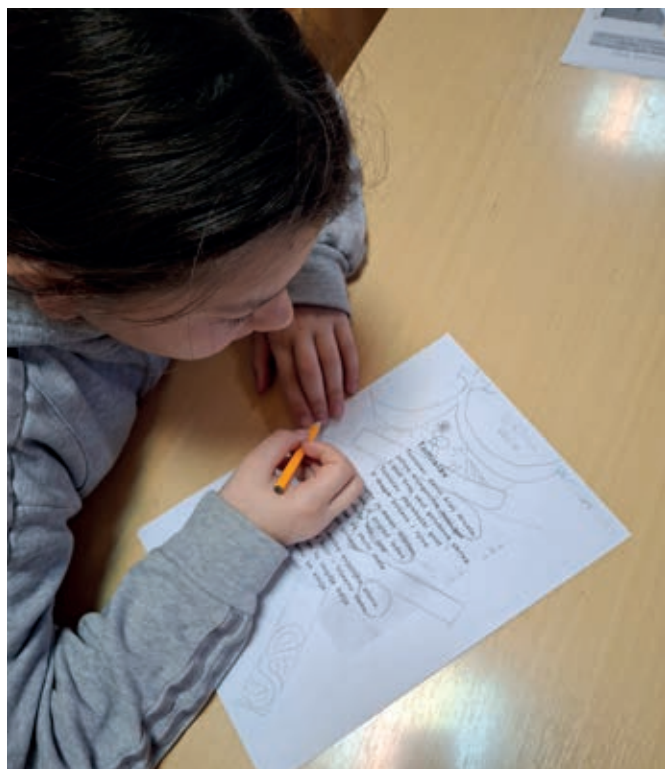
Njihove su mentorice: učiteljica hrvatskog jezika Jasna Šepac i knjižničarka Sanja Despot Abramović.

Školski projekt *1100 godina Hrvatskog Kraljevstva* realizirali su svi učenici od 5. do 8. r. prema ishodima nastave hrvatskoga jezika, pod mentorstvom učiteljice Jasne Šepac i naše knjižničarke Sanje Despot Abramović. Jedna od aktivnosti, na završnim prezentacijama radionica, bila je igra detekcije u kojoj su učenici gledatelji morali zaključiti tko je „pravi“ kralj Tomislav prema odslušanim podacima koje je priredila knjižničarka.

Učenici 6. r. su na nastavi hrvatskoga jezika istraživali hrvatsku srednjovjekovnu pismenost te ju prezentirali putem plakata, učenici 7. r. osmislili intervju s kraljem Tomislavom, a učenici 8. r. okušali se u stvaranju blackout poezije (poezije zamračenja).

Intervju s kraljem

Vaše Veličanstvo, zahvaljujemo Vam na dopuštenju za ovaj razgovor.

Kako se osjeća naš kralj?

Ne razmišljam o emocijama. Kraljevstvo je moja dužnost i čast. Kraljevanje je zahtjevan i ozbiljan posao. Najčešće je vrlo stresno, zahtjevno, neizvjesno i opasno raditi ovaj posao.

Koju biste bitku izdvojili kao posebnu?

Svaka bitka me nešto novo nauči. Poštujem svoje neprijatelje. Svaka je bitka važna i vrijedna, iako naporna i neizvjesna. Bez mojih hrabrih vojnika ništa ne bi bilo moguće. Ponosan sam na njih, osobito na uspješno protjerivanje Mađara i Bugara.

Jesu li sve Vaše bitke bile uspješne?

Moji vojnici su neustrašivi, hrabri, ali svaki gubitak je težak i poučan. (...)

Kako danas živi srednjovjekovni čovjek, a kako kralj?

Muškarci su u službi mača i domovine, a žene brinu o djeci i svojim muževima.

Kralj ima sve, ali nema dovoljno vremena za opuštanje, treba voditi Hrvate u bolji život! (...)

Što najviše volite jesti?

Najviše volim janjetinu i vino....i dobru dvorsku glazbu.

Koji Vam je najbolji i najbrži konj?

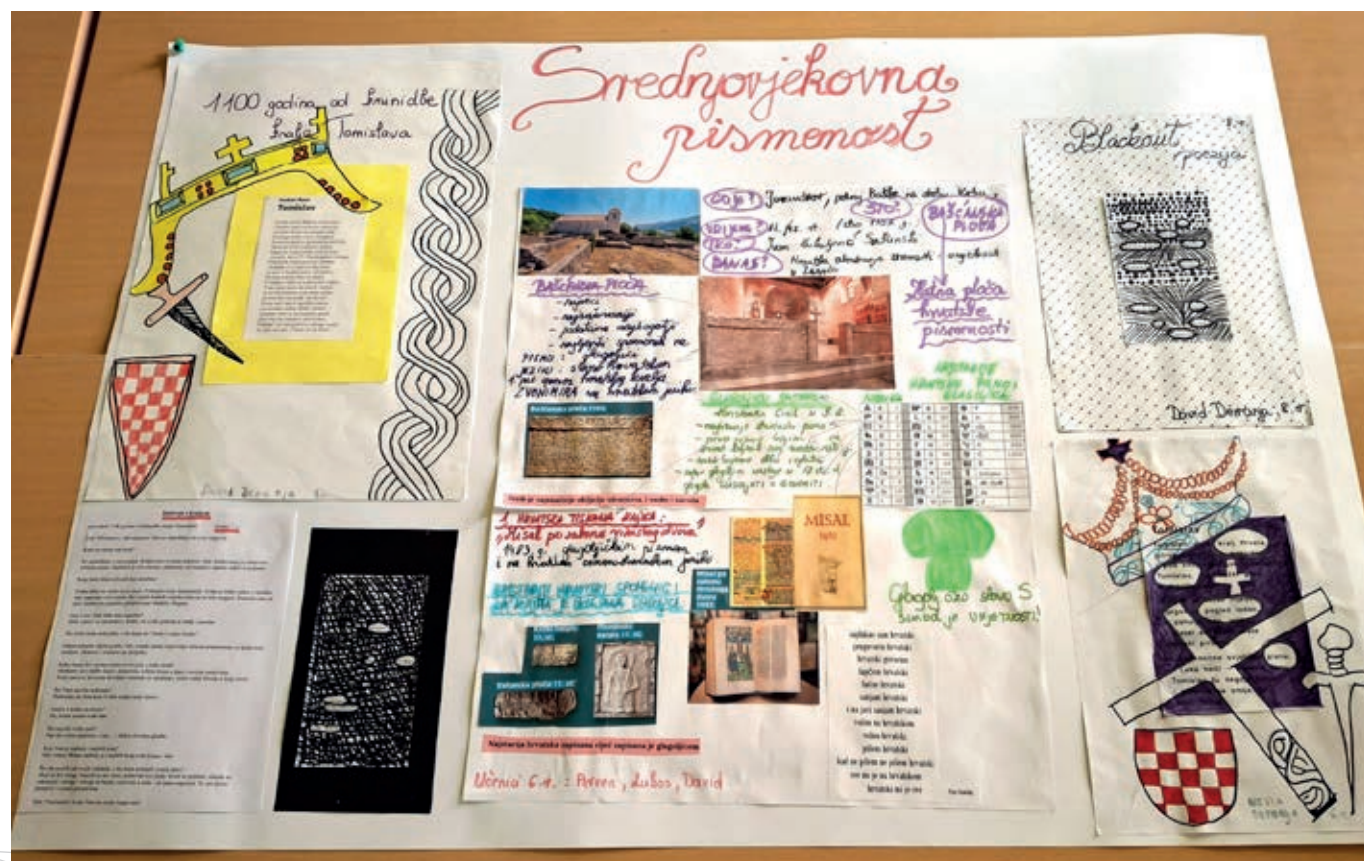
Moj vranac Munja najbolji je i najbrži konj svih kotara i šire.

Što ste naučili od svojih roditelja, a što biste prenijeli svojoj djeci?

Moji su bili strogi. Naučili su me čitati, poštovati sve ljude, boriti se pošteno, nikada ne odustajati i ničega i nikoga se bojati, vjerovati u sebe i ići samo naprijed. To isto želim prenijeti i svojim potomcima.

Vaše Visočanstvo hvala Vam na ovom razgovoru!

Antonio, Mauricio i Petra

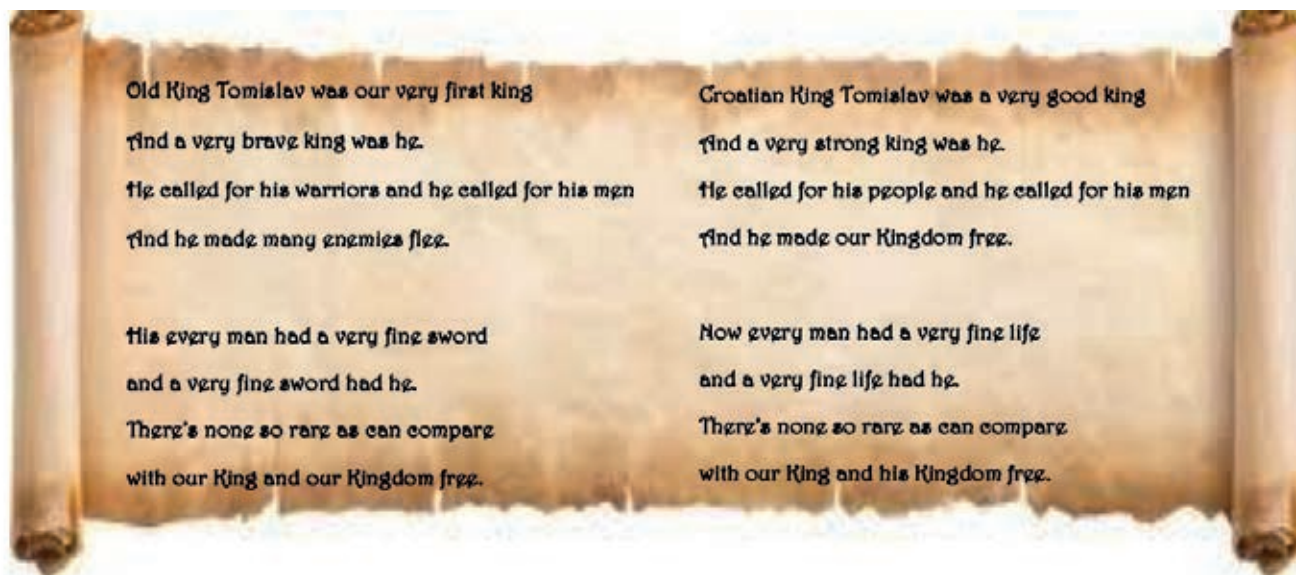
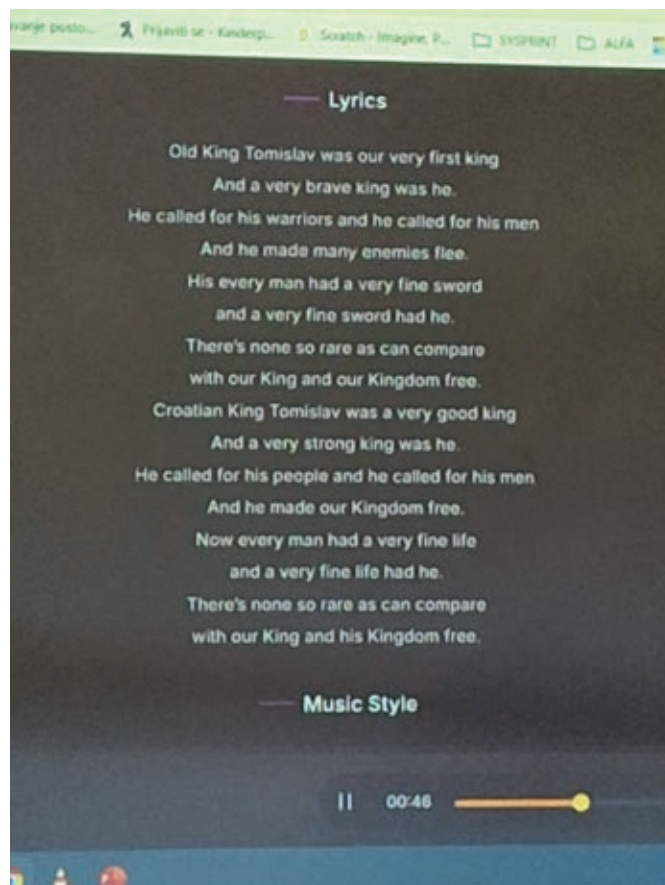

Učenici 4. i 5. r. s učiteljicom Ines Petelin su tijekom Dana medijske pismenosti napravili svoje male projekte o kralju Tomislavu, a u okviru školskog godišnjeg projekta. Koristili su nove dostupne alate umjetne inteligencije i uvidjeli koliko je lako stvarati digitalne kreativne uratke uz pomoć umjetne inteligencije.

Ivan, Danny i Mauricija izradili su pomoću alata umjetne inteligencije Mojo AI u aplikaciji Canva avatar kralja Tomislava, animirali ga uz pomoć alata HeyGen AI i na temelju stvorenog lika izradili digitalnu slikovnicu na hrvatskom jeziku o njegovoj vladavini u alatu Childbook AI.

Dominik, Nevijo, Tia, Doris i Adrian napisali su na satovima engleskog jezika pjesmu o kralju Tomislavu na engleskom jeziku te je uglazbili korištenjem alata umjetne inteligencije Ilovesong AI, čime smo dobili nekoliko zanimljivih verzija iste pjesme. Dominik je tako napravio undergro-und grunge i hardcore punk verzije pjesme, a Nevijo balkan folk verziju.

Na kraju je sve predstavljeno ostalim učenicima škole.

Poveznica na slikovnicu i animaciju 4.r.

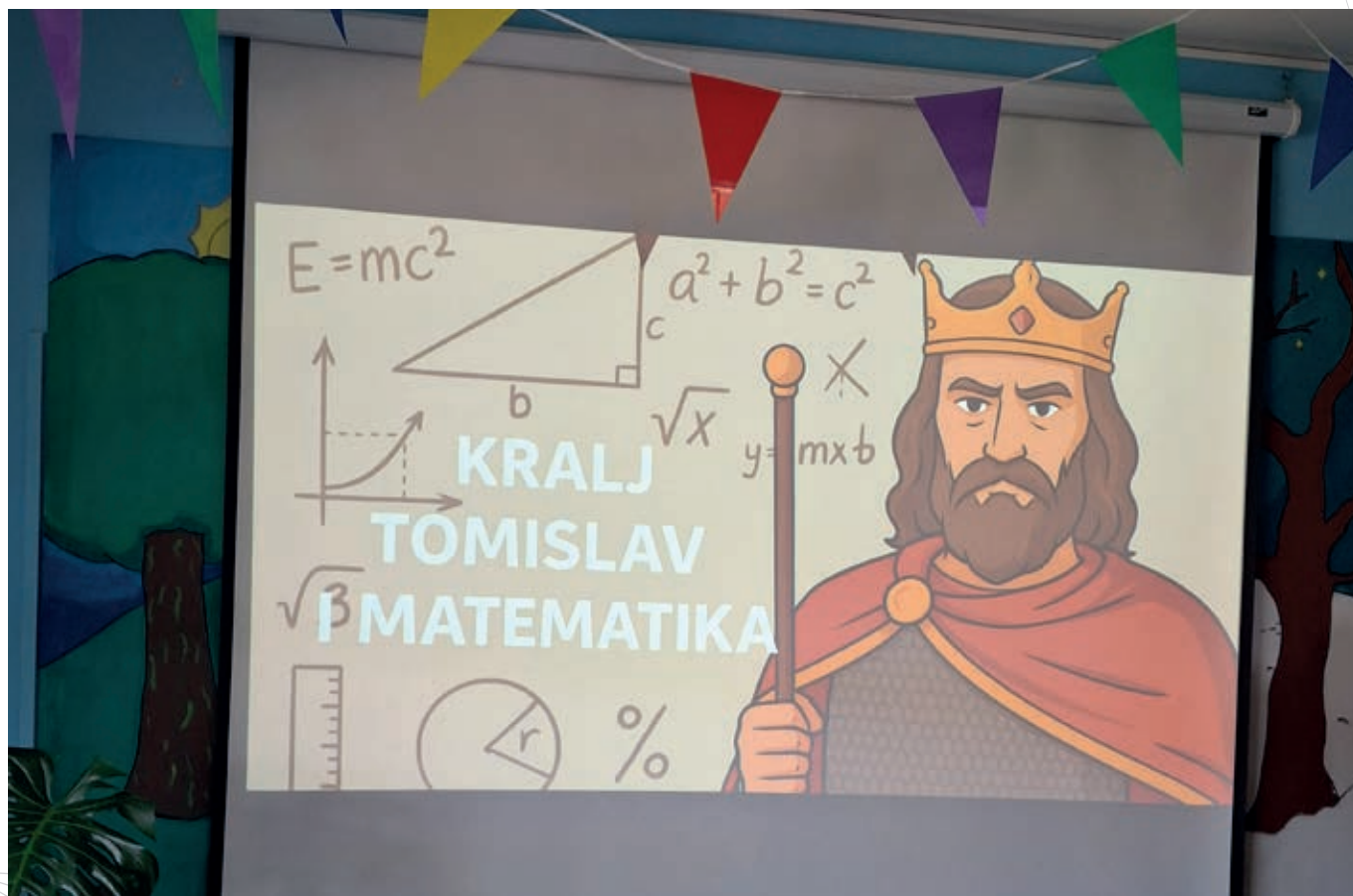

Poveznice na pjesme 5.r.

Matematika

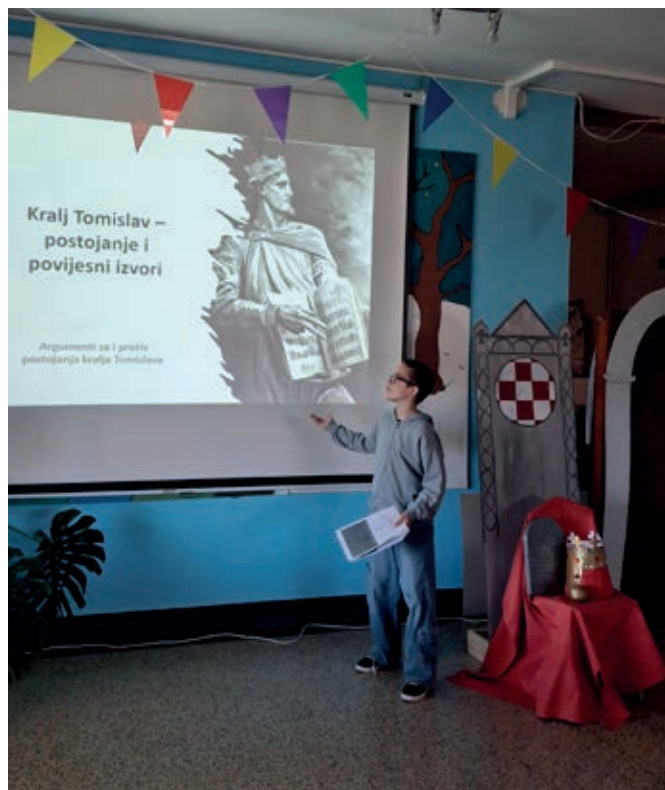
U matematičkoj su radionici učenici s mentoricom N. Cindrić izračunavali površinu hrvatskih srednjovjekovnih područja.

Nastava povijesti i geografije

Učitelj povijesti i geografije, Erik Šneler, osmislio je niz zanimljivih aktivnosti koje je proveo s učenicima od 5. do 8. r. u okviru godišnjeg školskog projekta. Učenici su istražili, a potom i svima ostalima prezentirali

argumente ZA i PROTIV tvrdnje o krunidbi kralja Tomislava na Duvanjskom polju 925. g. Osmislili su i zajedno s učiteljem izradili društvenu igru *Put kralja Tomislava* učeći kroz igru kako je izgledala srednjovjekovna Hrvatska.

Učitelj biologije, Hrvoje Kezele, istraživao je s učenicima prehrambene navike srednjovjekovnog čovjeka i bolesti koje su iz tih navika, kao i životnih uvjeta tog vremena, proizišle. Presentaciju su izradili koristeći umjetnu inteligenciju što je učenicima bilo zabavno i motivirajuće, a gledateljima zanimljivo.

Argumenti PROTIV postojanja kralja Tomislava

4. Nepostojanje arheoloških potvrda

- Ne postoje konkretni arheološki nalazi koji bi potvrdili postojanje Tomislava, poput njegovih grobnica, pečata ili novčića s njegovim imenom, što bi bilo očekivano za nekog s njegovim statusom.

Argumenti PROTIV postojanja kralja Tomislava

1. Nedostatak suvremenih domaćih izvora

- Nema suvremenih izvora koji dolaze iz same Hrvatske, jer su svi važni izvori o Tomislavu napisani izvan Hrvatske, često mnogo godina nakon njegove smrti.
- Najraniji spomen Tomislava dolazi od Bizanta, dok su hrvatski izvori kasniji.

Argumenti ZA postojanje kralja Tomislava

3. Spominjanje u "De administrando imperio" (DAI)

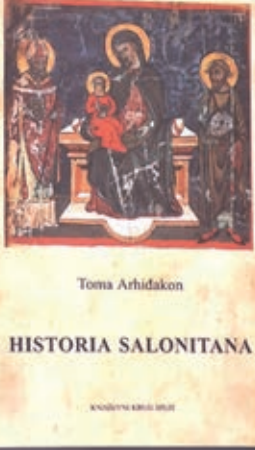
- Bizantski car Konstantin VII. detaljno opisuje Hrvatsku u 10. stoljeću, navodeći njezinu vojnu snagu, teritorijalni opseg i odnose sa susjedima. Iako ne spominje Tomislava imenom, opis snažne i ujedinjene države implicira postojanje moćnog vladara sposobnog da kontrolira i organizira takvu silu.

Argumenti ZA postojanje kralja Tomislava

4. Dosljedna predaja u kasnijim kronikama

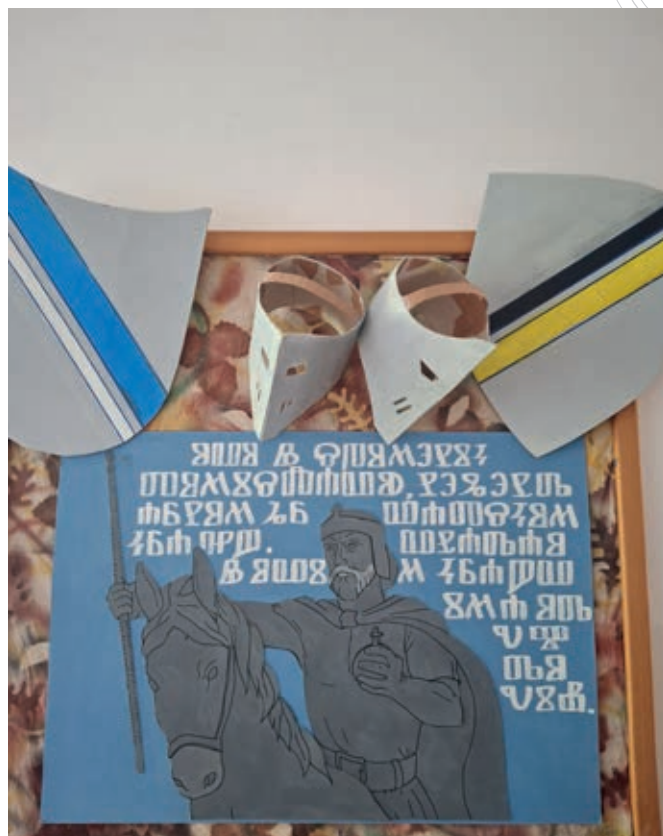
- Kasnije kronike, poput one Tome Arhidakona, potvrđuju prisutnost Tomislava u narodnoj tradiciji.
- Iako su ove kronike napisane mnogo godina nakon Tomislavove smrti, one pružaju kontinuiranu predaju o njegovoj vladavini.

Učiteljice razredne nastave; Dijana Arbanas, Erna Šnajder i Veronika Crnić Zagorščak s učenicima od 1. do 4. r. osmislile su i uvježbale (zajedno s učiteljem glazbene kulture Damirom Zagorščakom) školsku priredbu uprizorenja krunidbe kralja Tomislava. Izradile su s učenicima i rekvizite za predstavu i priredile izložbu kraljevskih kruna u holu škole.

Učitelj likovne kulture Bojan Raukar s učenicima sudjelovao je (kao i školski domar E. Tušek) u izradi rekvizita za viteške igre na sportskom danu, izradio plakat o kralju Tomislavu te naslovnicu ovog tematskog školskog lista koja je korištena u kamisišbaju izrađenom na satovima hrvatskog jezika, a za sudjelovanje na školskoj priredbi.

Dan škole otvorili smo sportskim, viteškim igrama (26. 5. 2025.) koje je osmislila učiteljica TZK-a Rea Raušel s učiteljem povijesti Erikom Šnelerom, a realizirala uz pomoć ostalih učitelja (koji su provodili natjecateljske igre s učenicima po grupama kroz osam viteških postaja; kopljonoše, potisak kugle s ramena, skakanje u jutenim vrećama,

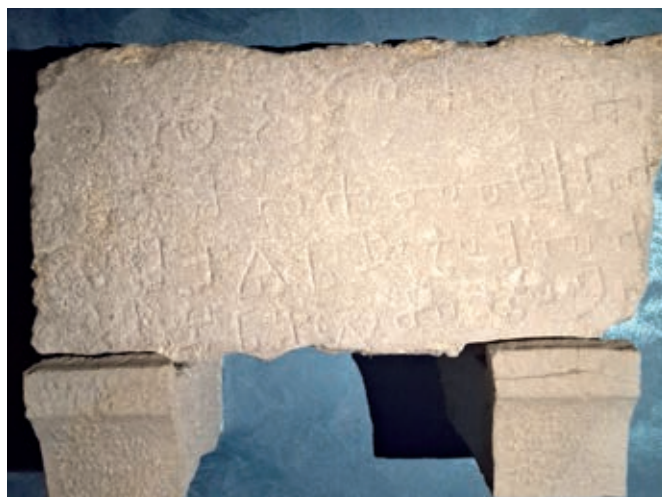
trka na prstenac, viteški parovi, gađanje stalka potkovama, streličarstvo i marama kraljice Jelene). Evocirali smo tako, na livadi iza škole i školskom igralištu, srednjovjekovni život vitezova i seljaka i osvijestili koliko su spretnost, snaga, brzina, lukavost i hrabrost bili značajni za život tog doba.

Terenska nastava na Krku

Krk je bio idealan izbor za terensku nastavu koja spaja povijest, kulturu, prirodu i druženje. Izlet je organizirao učitelj Erik Šneler (logistiku i financije osigurala je ravnateljica uz pomoć Općine Brod Moravice). Upoznati grad Krk ulaskom kroz Mala vrata, prošetati Kaštelom Frankopana, vidjeti Katedralu, stajati na Trgu glagoljaša i slušati zanimljive, tajanstvene priče o Krčkom natpisu, brodićem posjetiti otočić Košljun u Puntarskoj dragi i družiti se s franjevcem... bilo je putovanje kroz vrijeme s vrhuncem u Jurandvoru, nadomak Baške, gdje smo u crkvi svete Lucije osjetili prisustvo *Zlatne ploče hrvatske pismenosti* svjesni bogatstva kulturno-povijesno-duhovno-jezično-spomeničkog blaga koja smo baštinili od naših predaka. Velike riječi s Bašćanske ploče *Zvonimir kralj hrvatski* odzvanjale su crkvicom i naša srca napunili nacionalnim ponosom i zahvalnošću.

Školska priredba

Priredba uz Dan škole za sve naše roditelje, goste i uzvanike bila je kruna godišnjeg projekta *1100 godina Hrvatskog Kraljevstva*. Sudjelovali su svi učenici, vođeni svojim mentorima te su plesom, pjesmom i glumom uprizorili krunidbu

kralja Tomislava 925. na Duvanjskom polju. Priredbu su osmislili učitelji Veronika C. Z. i Damir Zagorščak, a izveli svi učenici škole uvježbani od svojih učitelja mentora.

Potruga za izgubljenom krunom kralja Tomislava

Prigodnom obilježvanja 1100. obljetnice krunidbe kralja Tomislava i Hrvatskog Kraljevstva, međupredmetnom korelacijom informatika – vjeronauk, snimljen je kratki film o navedenoj tematici. Pod vodstvom učiteljice Katarine Tušek i vjeroučitelja Damjana Poljančića, učenici od 4. do 7. r. snimili su film pod naslovom *Potruga za izgubljenom krunom kralja Tomislava*. Radnja prati skupinu prijatelja koji se razgovorom dotiču legende o izgubljenoj kruni kralja Tomislava. Po legendi, kruna je boravila i u Brod Moravicama nakon čega joj se gubi

svaki trag. Zaslugom dobrog pamćenja i dječje znatiželje, učenici na terenskoj nastavi zaključuju da je krunu zapravo čuva Majka Božja Bistrička, pomoćnica kršćana i Kraljica Hrvata.

Sudjelovanje u filmu potaknulo je učenike dati najbolje od sebe: glumu, kreativni rad, sugestije te mnoštvo vremena, dobre volje i međuljudske suradnje. Ovaj zahtjevan pothvat ponosno su prikazali povodom Dana škole. Film možete pogledati na web stranici OŠ Brod Moravice.

**Osnorna škola
Brod Moravice
Šk. god.: 2024./2025.**

Kamišibaj

Kamišibaj je japansko kazalište papira, tradicionalna japanska tehnika pripovijedanja uz ilustracije. Pripovjedač priča priču dok mijenja ilustrirane listove papira u malom drvenom okviru koji podsjeća na mini kazalište. Kamišibaj tehnika je dobra za razvoj govora i izražavanja učenika, potiče maštu i kreativnost, razvija ljubav prema pričama povezujući tako ljubav prema pričanju/slušanju priča s čitanjem, a potiče i vršnjačku suradnju

i razvoj socijalnih vještina učenika. Zahvaljujući našoj ravnateljici Tajani J. Mance i naša škola ima svoje drveno kamišibaj kazalište. Učiteljice engleskog (M. Abramović Gorupić) i njemačkog jezika (M. Vučković) koristile su ga u radionici bilingvalne ljubavne priče o kralju Tomislavu, a učiteljica hrvatskoga jezika (J. Šepac) s knjižničarkom (S. Despot Abramović) koristila ga je za priču unutar priče u školskoj priredbi.

Izložba u Etnografskom muzeju u Zagrebu

Duvno polje - kraljevsko prijestolje

veljača/ožujak 2025.

